

Minnet om jentene på Flatholmen

Den 24. januar er det hundre år siden den tragiske ulykken utenfor Tananger hendte. Historien om jentene på Flatholmen er gjennom Nordahl Rolfsen's lesebok blitt en del av Norges historien.

OLE AUDUN BØ

Hva skjedde egentlig denne dagen for hundre år siden?

Fyrvokter Ingebrigt Olsen skulle seile kona, Inger, født Haaland inn til Tananger. Sønnene, Torvald og Ansgar, ti og åtte år gamle skulle få bli med. Bertine og Ester skulle være hjemme og passe på to småsøsken, på ikke fullt fem og tre år.

Mor skulle til byen i besøk. Og far skulle seile henne inn til Tananger der kjøreveien begynner.

(Jonas Dahl. Nordahl. Rolfsen's lesebok.)

Mor ble satt i land, og far og guttene seilte tilbake. Da de var kommet vel midtveis mellom

Staholmen og Flatholmen kom en snøkave og båten kullseilte. Dette så Bertine og Ester fra kjøkkenvinduet på fyret. De fikk satt en småbåt, "hvitebåten," på sjøen og rodde så fort de maktet mot ulykkesstedet. De fikk et glimt av faren før han gikk under og hørte ham rope: "Herre Jesus, frels min sjel!"

De fant yngstebroren Ansgar, flytende på en tilje som faren hadde lagt ham på, og fikk ham opp i båten. Med mye hell kom de seg til lands, og etter mye arbeid og strev fikk de den tilsynelatende livløse gutten tilbake til livet.

De hadde sett hvordan faren gjorde det en gang da en yngre bror hadde falt ned i et myrhull og ble båret hjem i samme tilstand.

Det ble kveld og det ble natt, stormen ulte og havet brølte. De to søstrene fikk tent lyset, passet på de små, og passet på at fyret lyste som det skulle.

Først langt på dag kom det folk fra Risa, som var utover for å se til hummerteinene sine, og først da ble moren og omverdenen kjent med den tragedien som hadde funnet sted.

En av grunnene til at historien om denne hverdagstragedien er blitt en nasjonal eiendom ligger kanskje i Jonas Dahls stil og fortellermåte. Den er merkelig nøktern, nærmest

refererende. Det følesemessige i ordvalg og stil er ikke gitt plass før det mot slutten fortelles om småjentene som også passet fyret i uværs- og ulykkesnatten.

I sangen om Flatholmsjentene får følelsene tone med:

Du fikk ingen kiste, du fikk ingen krans, ei klokke og salmesang, men skumhvite bølger de går uten stans over leiet på brune tang. Farvel vår fader og broder, farvel.

Sangen "Småpigerne paa Flatholmen" ble skrevet av forfatteren Elias Kræmmer.

Melodien er laget av en bror av jentene, som senere ble en kjent musiker og komponist. Den populære Stavangersangeren Magnus Samuelsen har sunget den inn på plate.

Jentene på Flatholmen er blitt en del av hverdagshistorien på kysten vår. Skulptur-gaven gitt til Tananger i 1993, bidrar til å føre historien om deres tapperhet videre til nye generasjoner.

Du sjømann som stolte på fyret, og seilte trygt inn i mørke natten, så du de tårene som tindret gjennom glasset?



Statuen av Jentene på Flatholmen i havna i Tananger